

> Retouradres Postbus 24037 2490 AA Den Haag

Minister van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
t.a.v. dhr P.Jongorius

e-mail: p.jongorius@minez.nl

Datum 29 oktober 2020
Betreft Advies over de aanpassingen in het meet- en regelprotocol voor de oostelijke Waddenzee

Excellentie,

Op 2 september 2020 vroeg u mijn advies over het monitoringsprogramma 2020-2026 voor de oostelijke Waddenzee dat de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM) u ter goedkeuring heeft aangeboden. Het meet- en regelprotocol voor de Waddenzee, dat hier deel van uitmaakt, is op een paar punten aangepast. Ik constateer dat NAM in het meet- en regelprotocol op twee punten de toepassing van de gebruiksruintoets verandert. Deze veranderingen zijn gerelateerd, en enigszins tegenstrijdig, maar geven per saldo een minder strenge beoordeling. Ik zie daartoe geen aanleiding.

Ik adviseer u dus om geen goedkeuring aan deze wijzigingen te verlenen.

NAM stelt twee wijzigingen voor:

1. De gebruiksruintoets wordt alleen toegepast op de lopende vijf-jaar-periode van het zeespiegelscenario, en niet over de tijd daarna (waarvoor een ander scenario is opgesteld).
2. Het begrip "reële kans" wordt geoperationaliseerd: de voorwaarde dat er geen reële kans op overschrijding van het meegroeivermogen mag zijn, wordt ingevuld door (in weerwil van punt 1) de gebruiksruintoets uit te voeren over de eerste vijf jaar na afloop van het zeespiegelscenario.

Daarmee verandert NAM een systematiek die u bij uw instemming met de diverse winningsplannen heeft vastgelegd, en daarvoor in het Rijksprojectbesluit uit 2006. Ik vind de beoordeling van een meet- en regelprotocol daarvoor niet de juiste plaats.

Hieronder licht ik deze twee punten nader toe, maar ter verduidelijking beschrijf ik eerst de huidige invulling van de gebruiksruintoets, en het belang van de huidige invulling van het begrip "reële kans".

Staatstoezicht op de Mijnen

Bezoekadres

Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Postadres

Postbus 24037
2490 AA Den Haag

T 070 379 8400 (algemeen)
F 070 379 8455 (algemeen)

info@sodm.nl
www.sodm.nl

Behandeld door

dr.ir. M.W. Schouten

E m.schouten@sodm.nl

Ons kenmerk

20252332/ADV-6606

Uw kenmerk

-

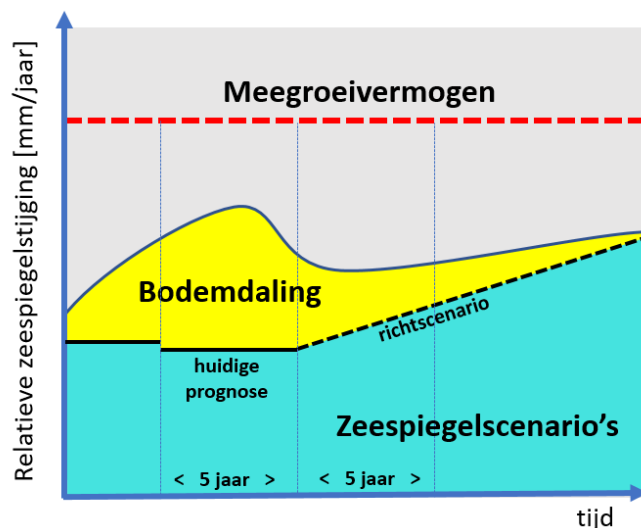
Bijlage(n)

-

Huidige situatie

Gebruiksruimtetoets

De gebruiksruimtetoets bepaalt of de belasting van de gebruikruimte (door relatieve zeespiegelstijging, de combinatie van zeespiegelstijging en zeebodemdaling) onder de maximaal toelaatbare belasting blijft (het meegroeivermogen) – zie figuur 1. Het zeespiegelscenario loopt voor vijf jaar. Voor de periode daarna wordt uit voorzorg (en omdat het lastig voorspellen is op deze termijn) rekening gehouden met een steeds snellere stijging van het zeeniveau: het richtscenario. Deze manier van beoordelen zorgt ervoor dat de verdere toekomst met wat meer voorzichtigheid wordt benaderd, en maakt het mogelijk het korte-termijnsscenario te baseren op daadwerkelijk waargenomen zeespiegelstijging.

Figuur 1. In de huidige manier van rekenen wordt de gemeten en voorspelde bodemdaling (geel) opgeteld bij de zeespiegelscenario's (blauw). Voor dit totaal (de hele relatieve zeespiegelstijging) geldt de eis dat deze onder het meegroeivermogen moet blijven (rode lijn). Dat geldt dus zowel voor het huidige jaar, als in alle toekomstige jaren.

"Reële kans op overschrijding van het meegroeivermogen"

Naast deze operationeel goed uit te voeren toets, geldt dat er geen aanwijzingen mogen zijn dat het meegroeivermogen onder druk staat. Dit is geformuleerd als een vrij open eis, dat er "geen reële kans" mag zijn dat het meegroeivermogen wordt overschreden. Op basis van deze voorwaarde beoordeelt SodM bijvoorbeeld een nieuw winningsplan: wanneer de voorspelde bodemdaling een grote onzekerheid kent, maar wel een substantieel deel van de beschikbare gebruikruimte inneemt, is er een "reële kans" dat deze wordt overschreden. Zeker bij nieuwe winning, wanneer sprake is van meer onzekerheid, moet de kans op overschrijding van het meegroeivermogen een rol spelen, in de zin dat de verwachtingswaarde van de prognose (geel in figuur 1) betrouwbaar moet zijn.

Voorgestelde aanpassingen – en mijn advies daarover

Geen gebruiksruintoets op basis van het richtscenario?

NAM geeft in de actualisatie van het Meet- en Regelprotocol aan dat de gebruiksruintoets niet van kracht is voor de periode waarin het richtscenario van toepassing is.

Ik ben het daar niet mee eens. Voor de in de toekomst liggende periode waarvoor er geen actueel zeespiegelscenario beschikbaar is, moet de gebruiksruintoets worden gedaan op het scenario voor dat moment, en dat is het richtscenario. Zoals NAM het nu opschrijft wordt er alleen aan het huidige zeespiegel prognose getoetst, en niet aan de (mogelijke) toekomstige stijging. Dit is een verzwakking van het "Hand aan de Kraan" systeem, dat juist is opgezet om op prudente wijze om te gaan met de grotere onzekerheid van de wat verdere toekomst.

Ik kan mij wel voorstellen dat het mogelijk is om op wat regelmatigere basis het zeespiegelscenario aan te passen, en steeds een overgangperiode te gebruiken. Daarmee verschaft u de mijnbouwbedrijven een wat langere periode van zekerheid. Nu is die periode soms erg kort (op het moment dat een nieuw scenario in de maak is).

Uitleg van het begrip "reële kans"

NAM geeft vervolgens een invulling van het begrip "reële kans" dat de belasting van de gebruiksruinte groter is dan toegestaan. NAM stelt voor deze reële kans te operationaliseren, door toch een gebruiksruinte toets uit te voeren over de eerste vijf jaar van het richtscenario. Ik vind het belangrijk dat op elk moment in de toekomst de belasting en gebruiksruinte worden vergeleken, en niet alleen de eerste vijf jaar van het richtscenario.

Ik kan mij niet vinden in de manier waarop dit deel van het protocol is opgeschreven. Ik vind het niet passend om het begrip "reële kans", dat bewust open is geformuleerd, op deze manier in te kleuren. De open formulering laat ruimte voor nieuwe inzichten. Het "Hand aan de kraan" systeem is er juist om activiteiten toe te staan binnen de kaders van mogelijk wijzigende inzichten

Ik onderken het probleem dat ontstaat, wanneer de gebruiksruinte nihil wordt bij een oplopend richtscenario. Dan past geen enkele bodemdaling meer. Een na-ijlende bodemdaling die voor lange tijd een zeer kleine belasting vormt, is dan, hoewel niet significant van invloed op het systeem, toch te groot om toelaatbaar te zijn. In mijn optiek is het niet passend om de na-ijlende bodemdaling later in het richtscenario geheel buiten beschouwing te laten. Ik vind het wel passend, om een vorm van toelaatbare bodemdaling voor deze periode te definiëren, en heb uw wetenschappelijk panel dat momenteel de "Hand aan de kraan" systematiek evalueert daarover ook wat suggesties gedaan. Meer achtergrond bij die suggesties, en verdere aanbevelingen op basis van mijn evaluatie van het 'hand aan de kraan' systeem vindt u in het advies daarover dat ik binnenkort uitbreng.

Conclusie

Het meet- en regelprotocol is een belangrijk onderdeel van het monitoringsplan voor de oostelijke Waddenzee. Hierin staat beschreven hoe de metingen en prognoses van bodemdaling worden getoetst tegen een maximum aan de relatieve zeespiegelstijging. NAM stelt hierin een aantal wijzigingen voor. Het blijft uit de mij bekende stukken onduidelijk waarom deze wijzigingen nodig zijn. Ik adviseer u bij dergelijke aanpassingen een duidelijke motivatie van elke wijziging te vragen.

Beide aanpassingen aan het meet- en regelprotocol zijn een verzwakking van de "Hand aan de Kraan" systematiek. Ik adviseer u derhalve geen goedkeuring te verlenen aan deze wijzigingen in het meet- en regelprotocol.

Ik zal u, ongeacht de definitie van "reële kans" die NAM hanteert, adviseren in het kader van de voorwaarden die deze term introduceren, wanneer ik van mening ben dat de veiligheid van de Waddenzee niet langer wordt gewaarborgd door de gehanteerde systematiek.

Als u nog vragen heeft, zijn mijn medewerkers uiteraard beschikbaar om die te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,

Ir. T.F. Kockelkoren, MBA
Inspecteur-generaal der Mijnen